TẠP CHÍ PHÒNG CHÁY VÀ CHỮA CHÁY ĐIỆN TỬ
JOURNAL OF FIRE ONLINE
e-ISSN: 3093-3595
Ngày nhận bài: 29/7/2026; Ngày thẩm định: 04/8/2026; Ngày duyệt đăng: 21/9/2026.

QUAN HỆ PHỐI HỢP TRONG BẢO ĐẢM AN TOÀN VỀ PHÒNG CHÁY, CHỮA CHÁY ĐỐI VỚI CÁC CÔNG TRÌNH DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA ĐÁP ỨNG YÊU CẦU PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

Đại úy, ThS THÁI THỊ KIM THÚY
Khoa Nghiệp vụ cơ bản, Học viện Phòng cháy chữa cháy và Cứu nạn cứu hộ
*Tác giả liên hệ: Thái Thị Kim Thúy (Email: Thuyk2t34@gmail.com)

***Tóm tắt**: Bài viết tập trung phân tích, làm rõ cơ sở lý luận, pháp lý có liên quan đến trách nhiệm trong bảo đảm an toàn về phòng cháy, chữa cháy (PCCC) đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa, trên cơ sở đó, xác định rõ trách nhiệm của các cơ quan trong quan hệ phối hợp, góp phần bảo đảm an toàn về PCCC cho các công trình di tích lịch sử - văn hóa, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững.*

***Từ khóa**: phòng cháy, chữa cháy; công trình di tích lịch sử - văn hóa; quan hệ phối hợp trong bảo đảm an toàn về phòng cháy, chữa cháy….*

***Abstract**: This article focuses on discussing the theoretical and legal basis related to responsibility in ensuring fire safety for historical and cultural heritage sites. Based on this, it clearly defines the responsibilities of agencies in coordinating efforts to ensure fire safety for these sites, meeting the requirements of sustainable development.*

***Keywords**: fire safety; historical and cultural heritage sites; coordination in ensuring fire safety….*

1. Theo Luật Di sản văn hóa, di tích lịch sử - văn hóa là công trình kiến trúc, nghệ thuật, cụm công trình xây dựng, địa điểm, di chỉ khảo cổ hoặc cấu trúc có tính chất khảo cổ học; di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc công trình, cụm công trình, địa điểm, di chỉ hoặc cấu trúc đó, có giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học [6]. Theo thống kê của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, hiện nay, ở nước ta có khoảng hơn 40.000 di tích lịch sử - văn hóa, trong đó có khoảng hơn 10.000 di tích được xếp hạng (hơn 150 di tích quốc gia đặc biệt, hơn 3.600 di tích quốc gia…) [4]. Với đặc thù các công trình di tích lịch sử - văn hóa được kết cấu chủ yếu là vật liệu gỗ cũng như các vật liệu dễ cháy khác, được xây dựng lâu đời, nằm xen kẽ trong các khu dân cư… cùng với đó, để bảo tồn văn hóa, di sản văn hóa nên công tác PCCC tại đây mang những nét đặc thù riêng và cũng đặt ra trách nhiệm của các sở, ban ngành cũng như sự phối hợp chặt chẽ, thống nhất giữa các cơ quan, đơn vị trong bảo đảm an toàn về PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa. Theo đó, việc nghiên cứu trách nhiệm cũng như sự phối hợp chặt chẽ, thống nhất giữa các cơ quan, ban, ngành và UBND phường, xã (cấp xã) là rất quan trọng.

2. Theo quy định của pháp luật về di sản văn hóa [6], Chính phủ thống nhất quản lý nhà nước về di sản văn hóa. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch là cơ quan đầu mối giúp Chính phủ thống nhất quản lý nhà nước về di sản văn hóa, có trách nhiệm: xây dựng, ban hành hoặc trình cơ quan nhà nước có thẩm quyền ban hành và tổ chức thực hiện văn bản quy phạm pháp luật, chiến lược, chương trình, quy hoạch, kế hoạch nhằm bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa; phê duyệt, thẩm định dự án, đề án, chương trình, quy hoạch, kế hoạch bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa theo thẩm quyền; thực hiện, hướng dẫn xếp hạng, công nhận, ghi danh và cấp bằng xếp hạng, công nhận, ghi danh di sản văn hóa theo thẩm quyền; thực hiện, hướng dẫn xếp hạng bảo tàng theo thẩm quyền; đào tạo, bồi

dưỡng nâng cao trình độ quản lý, chuyên môn, nghiệp vụ cho nhân lực bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa; tổ chức, quản lý hoạt động nghiên cứu, ứng dụng thành tựu khoa học, công nghệ tiên tiến trong việc bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa; tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa; tổ chức công tác thi đua, khen thưởng trong việc bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa; kiểm tra, thanh tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo, xử lý vi phạm về di sản văn hóa theo thẩm quyền; giới thiệu, quảng bá, hợp tác quốc tế về di sản văn hóa và thực hiện trách nhiệm, cam kết của quốc gia thành viên tham gia các công ước của UNESCO về di sản văn hóa; trách nhiệm khác theo quy định của Luật này và quy định khác của pháp luật có liên quan. Bộ, cơ quan ngang Bộ trong phạm vi nhiệm vụ, quyền hạn của mình có trách nhiệm phối hợp với Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về di sản văn hóa theo quy định của Luật Di sản văn hóa và quy định khác của pháp luật có liên quan; phối hợp với Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Bộ, cơ quan ngang Bộ khác, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh trong việc thu hồi, mua và đưa di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia và di sản tư liệu có nguồn gốc Việt Nam ở nước ngoài về nước. Ủy ban nhân dân cấp tỉnh trong phạm vi, nhiệm vụ, quyền hạn của mình có trách nhiệm: xây dựng và ban hành theo thẩm quyền Quy chế quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hoá trên địa bàn; chịu trách nhiệm toàn diện về hoạt động quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị đối với di sản văn hoá trên địa bàn được đưa vào các danh mục kiểm kê, di sản văn hoá trên địa bàn được xếp hạng, ghi danh, công nhận trong các danh mục của quốc gia, các danh sách, danh mục của UNESCO theo quy định của Luật Di sản văn hóa, quy định khác của pháp luật có liên quan và quy định, hướng dẫn của UNESCO; ban hành Quy chế phối hợp quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hoá với các địa phương có chung di sản văn hoá được xếp hạng, ghi danh, công nhận ở các danh mục của quốc gia hoặc các danh sách, danh mục của UNESCO....

Dưới góc độ công tác bảo đảm an toàn về PCCC, việc bảo đảm an toàn về PCCC cũng như xác định trách nhiệm của các cơ quan, đơn vị có liên quan và sự phối hợp trong công tác PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa tuân thủ theo quy định của Luật PCCC và CNCH năm 2024 và các Nghị định, Thông tư hướng dẫn thi hành [2], [3], [5]; Chỉ thị số 02-CT/TW ngày 31/01/2026 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác PCCC và CNCH trong tình hình mới [1]; các văn bản chỉ đạo của chính quyền địa phương về công tác PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa thuộc phạm vi quản lý, trong đó cơ quan chuyên trách, nòng cốt, xung kích trong việc tham mưu, hướng dẫn, thực hiện công tác chuyên môn, nghiệp vụ là lực lượng Cảnh sát PCCC và CNCH Công an các đơn vị địa phương; cơ quan quản lý nhà nước về văn hóa là Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch và các Sở Xây dựng, Sở Tài chính... và đặc biệt là trách nhiệm của UBND các phường, xã trong quản lý nhà nước về PCCC. Sự phối hợp này có ý nghĩa quan trọng, bởi như trên đã đề cập, công tác PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa có những yêu cầu đặc thù, bên cạnh việc thực hiện các biện pháp, giải pháp phòng ngừa cháy, nổ, nhất là các giải pháp kỹ thuật phải không ảnh hưởng đến bảo tồn di sản cũng như giá trị của công trình. Cùng với đó, đặc thù của các công trình di tích lịch sử - văn hóa luôn có nguy cơ cháy, nổ tiềm ẩn, do đó cần phối hợp trong công tác PCCC từ sớm, từ xa, từ cơ sở.

3. Trên cơ sở nghiên cứu các quy định của pháp luật có liên quan, để bảo tồn các giá trị văn hóa cũng như phòng ngừa cháy, nổ, nâng cao trách nhiệm của các cơ quan, ban, ngành và UBND các cấp trong công tác PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa, cần xác định trách nhiệm và cơ chế phối hợp của các cơ quan, ban ngành, cụ thể như sau:

- Đối với Công an cấp tỉnh: chỉ đạo và giao cho lực lượng Cảnh sát PCCC và CNCH - Công an cấp tỉnh là đơn vị chủ trì, tham mưu cho Công an tỉnh các vấn đề liên quan đến công tác PCCC các công trình di tích lịch sử - văn hóa cũng như thực hiện chức năng quản lý nhà nước về PCCC các công trình thuộc diện quản lý. Công an cấp tỉnh chủ trì tham mưu UBND cấp tỉnh triển khai các giải pháp nâng cao hiệu quả công tác PCCC và CNCH đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn cấp tỉnh; định kỳ tổng hợp, đánh giá kết quả thực hiện và đề xuất các giải pháp phù hợp với tình hình thực tế. Trên cơ sở kết quả rà soát, đánh giá thực trạng công tác PCCC và CNCH đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa; phối hợp với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch xây dựng danh mục các công trình di tích lịch sử - văn hóa cần ưu tiên đầu tư các trang, thiết bị, phương tiện

PCCC theo từng giai đoạn; đồng thời, phối hợp hướng dẫn các thiếu sót về PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa có nguy cơ cháy, nổ cao, bảo đảm yêu cầu vừa tuân thủ các quy định của pháp luật về PCCC, vừa tuân thủ các quy định của pháp luật về di sản văn hóa, không ảnh hưởng đến giá trị lịch sử, văn hóa, kiến trúc của di tích lịch sử - văn hóa. Chỉ đạo lực lượng Cảnh sát PCCC và CNCH tổ chức kiểm tra về PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa thuộc diện quản lý; tăng cường chỉ đạo kiểm tra trước, trong và sau mùa lễ hội, kịp thời phát hiện, hướng dẫn khắc phục các sơ hở, thiếu sót, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm quy định về PCCC và CNCH. Hàng năm, chỉ đạo và phối hợp với ngành văn hóa, chính quyền địa phương và Ban Quản lý các di tích tổ chức tuyên truyền, hướng dẫn, huấn luyện, bồi dưỡng nghiệp vụ về PCCC và CNCH, nhất là đối với người trực tiếp quản lý, trông coi di tích. Công an tỉnh chủ trì, phối hợp với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Sở Xây dựng, Sở Tài chính và UBND các phường, xã tăng cường cơ chế phối hợp trong công tác quản tác quản lý nhà nước về PCCC, CNCH đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa; bảo đảm công tác trao đổi thông tin một cách thường xuyên; phối hợp trong công tác kiểm tra, hướng dẫn, tuyên truyền, huấn luyện, thực tập phương án cũng như bảo đảm các điều kiện về an toàn PCCC công trình di tích lịch sử - văn hóa.... Cùng với đó, tiếp tục hoàn thành xây dựng cơ sở dữ liệu phục vụ công tác quản lý nhà nước về PCCC, CNCH đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa; thường xuyên cập nhật thông tin, nguồn nước, giao thông, phục vụ công tác chữa cháy, CNCH cũng như các điều kiện an toàn về PCCC liên quan đến các di tích lịch sử - văn hóa.

- Đối với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch: Công tác PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa phải tuân thủ các quy định của pháp luật về di sản văn hóa, về PCCC cũng như trên cơ sở các văn bản chỉ đạo của UBND cấp tỉnh, lồng ghép yêu cầu bảo đảm an toàn về PCCC trong công tác bảo tồn, tu bổ, tôn tạo và phát huy giá trị di tích. Trên cơ sở kết quả rà soát, đánh giá thực trạng công tác PCCC và CNCH đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa, chủ trì phối hợp với Công an cấp tỉnh và UBND các phường, xã xây dựng danh mục các di tích ưu tiên đầu tư các trang, thiết bị, phương tiện PCCC. Khi lập, thẩm định hoặc trình cấp có thẩm quyền phê duyệt các dự án tu bổ, tôn tạo, phục hồi di tích phải nghiên cứu, tích hợp các giải pháp kỹ thuật về PCCC phù hợp với quy quy định của pháp luật về PCCC, pháp luật về di sản văn hóa và không làm ảnh hưởng đến giá trị của công trình di tích lịch sử - văn hóa. Chỉ đạo UBND cấp xã và Ban Quản lý di tích, người trực tiếp quản lý, trông coi di tích thực hiện nghiêm nội quy, quy định về PCCC, tăng cường kiểm tra việc sử dụng điện, nguồn lửa, nguồn nhiệt, hương, nến, vàng mã..., kịp thời phát hiện, khắc phục các nguy cơ mất an toàn về PCCC. Duy trì khai báo và cập nhật dữ liệu lên hệ thống Cơ sở dữ liệu về PCCC, CNCH và chỉ đạo lắp đặt thiết bị truyền tin báo cháy. Phối hợp với Công an cấp tỉnh tổ chức tuyên truyền, huấn luyện, bồi dưỡng nghiệp vụ về PCCC và CNCH cho Ban Quản lý, người trông coi di tích và các lực lượng liên quan; định kỳ hàng năm phối hợp với Công an cấp tỉnh, UBND cấp xã tổ chức nắm tình hình, rà soát, đánh giá đúng thực trạng công tác PCCC các công trình di tích lịch sử - văn hóa, tổng hợp nhu cầu đầu tư, dự trù kinh phí, báo cáo và đề xuất UBND cấp tỉnh xem xét, giải quyết.

- Đối với các sở có liên quan, cụ thể: Sở Xây dựng cần chủ trì, phối hợp với Công an cấp tỉnh, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, trên cơ sở các quy định của pháp luật về PCCC và CNCH, các quy chuẩn, tiêu chuẩn và hướng dẫn của Bộ Công an, Bộ Xây dựng, hướng dẫn, đề xuất các giải pháp kỹ thuật về thoát nạn, ngăn cháy, chống cháy lan, giao thông, hạ tầng phục vụ chữa cháy đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa; tham mưu khắc phục các thiếu sót, vướng mắc, bất cập về kiến trúc, xây dựng và hạ tầng kỹ thuật, vừa bảo đảm các yêu cầu, điều kiện theo quy định của pháp luật PCCC và CNCH, vừa bảo đảm yêu cầu bảo tồn, phát huy giá trị của công trình di tích lịch sử - văn hóa. Đối với Sở Tài chính cần chủ trì tham mưu UBND cấp tỉnh cân đối, bố trí kinh phí theo phân cấp ngân sách hàng năm để thực hiện các nhiệm vụ bảo đảm an toàn về PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa theo quy định của pháp luật về PCCC và CNCH. Cùng với đó, cần hướng dẫn các cơ quan, đơn vị, UBND các phường, xã xây dựng và thực hiện dự toán, quyết toán ngân sách nhà nước theo đúng quy định của Luật Ngân sách nhà nước và các văn bản hướng dẫn thi hành, bảo đảm đáp ứng yêu cầu thực tiễn đang đòi hỏi.

- Đối với UBND các phường, xã (cấp xã): Trên cơ sở rà soát, đánh giá thực trạng công tác PCCC và CNCH, phân loại nguy cơ cháy, nổ đối với các công

trình di tích lịch sử - văn hóa được phân cấp quản lý theo Quyết định của UBND cấp tỉnh; cần tiếp tục nghiên cứu, xây dựng, đề xuất danh mục các công trình di tích lịch sử - văn hóa ưu tiên đầu từ trang, thiết bị, phương tiện PCCC thuộc phạm vi quản lý. Chủ động cân đối, bố trí và sử dụng kinh phí trong phạm vi dự toán ngân sách được giao để thực hiện nhiệm vụ bảo đảm an toàn về PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn quản lý theo đúng quy định của pháp luật về PCCC và CNCH; đồng thời chịu trách nhiệm quản lý, sử dụng kinh phí đúng mục đích, đúng chế độ, tiêu chuẩn, định mức và bảo đảm hiệu quả sử dụng ngân sách nhà nước. Tổ chức kiểm tra về PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa, nhất là tăng cường kiểm tra trước, trong và sau mùa lễ hội, kịp thời phát hiện sơ hở, khắc phục các thiếu sót, xử lý nghiêm các hành vi vi vi phạm theo quy định. Chỉ đạo Ban Quản lý di tích thực hiện nghiêm chỉnh nội quy, quy định về PCCC; kiểm soát chặt chẽ việc sử dụng điện, nguồn lửa, nguồn nhiệt...; định kỳ tổ chức kiểm tra hệ thống điện và các thiết bị điện, kịp thời thay thế các thiết bị không bảo đảm an toàn; củng cố và duy trì lực lượng PCCC và CNCH tại chỗ; xây dựng, bổ sung phương án chữa cháy, CNCH; chuẩn bị đầy đủ phương tiện chữa cháy ban đầu; rà soát nguồn nước, hạ tầng giao thông bảo đảm phục vụ chữa cháy; tổ chức thực tập phương án chữa cháy, CNCH trước mùa lễ hội hoặc khi cần thiết; duy trì khai báo và cập nhật dữ liệu về PCCC và CNCH vào hệ thống Cơ sở dữ liệu về PCCC và CNCH, lắp đặt thiết bị truyền tin báo cháy theo đúng kế hoạch. Phối hợp chặt chẽ với Công an cấp tỉnh mà cụ thể là Phòng Cảnh sát PCCC và CNCH Công an cấp tỉnh, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch để tổ chức tuyên truyền, phổ biến pháp luật, kiến thức, kỹ năng về PCCC, CNCH cho Ban Quản lý di tích, người trông coi di tích, chức sắc tôn giáo và đông đảo tầng lớp nhân dân, khách thập phương thăm quan di tích.

4. Trên cơ sở trách nhiệm của từng cơ quan, lực lượng có liên quan như đã phân tích đề xuất ở trên cũng như trên cơ sở chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn của các sở, ban, ngành và UBND cấp xã, để bảo đảm tính thống nhất, chặt chẽ trong việc bảo đảm các yêu cầu, điều kiện an toàn về PCCC cũng như giải quyết được mục tiêu bảo tồn di sản văn hóa, các địa phương căn cứ vào tình hình thực tiễn, cần xây dựng quy chế phối hợp trong công tác PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn, trong đó xác định rõ mục đích yêu cầu, phạm vi cũng như nội dung của quy chế, đặc biệt là phân định rõ trách nhiệm của các cơ quan như trên đã phân tích trong mối quan hệ chặt chẽ, thống nhất cũng hướng đến mục tiêu bảo đảm an toàn cho công trình di tích lịch sử - văn hóa. Suy cho cùng, việc triển khai các giải pháp bảo đảm an toàn về PCCC đối với các công trình di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn vừa phải tuân thủ theo quy định của pháp luật về PCCC và CNCH, vừa phải tuân thủ theo quy định của pháp luật về di sản văn hóa; cần bảo đảm hài hòa giữa yêu cầu bảo tồn, phát huy giá trị trị di tích với yêu cầu bảo đảm an toàn về PCCC, ưu tiên bố trí nguồn lực đối với di sản văn hóa thế giới, di tích quốc gia đặc biệt, di tích quốc gia, nơi lưu giữ bảo vật quốc gia và các công trình di tích lịch sử - văn hóa có nguy cơ cháy, nổ cao.■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Bí thư (2026), *Chỉ thị số 02-CT/TW ngày 31/01/2026 cảu Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác PCCC và CNCH trong tình hình mới,* Hà Nội.

2. Bộ Công an (2025), *Thông tư số 36/2025/TT-BCA ngày 15/5/2025 quy định chi tiết một số điều của Luật Phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ và Nghị định số 105/2025/NĐ-CP ngày 15/5/2025 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ*, Hà Nội.

3. Chính phủ (2025), *Nghị định số 105/2025/NĐ-CP ngày 15/5/2025 quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ,* Hà Nội.

4. Cục Di sản văn hóa (2026), *Báo cáo số liệu Thông tin về di sản văn hóa,* Hà Nội.

5. Quốc hội (2024), *Luật PCCC và CNCH,* Hà Nội

6. Quốc hội (2024), *Luật Di sản văn hóa,* Hà Nội.